

[Forsvarsministeren.]

og forsvarspolitiske spørgsmål i almindelighed går hånd i hånd, nemlig det ærede medlem hr. Jørgen Jørgensen (Lejre) og det ærede medlem hr. Aksel Larsen, blev der i går fremsat et par bemærkninger om den såkaldte forholdsordre, bemærkninger, som jeg gerne vil knytte et par korte kommentarer til.

Det ejendommelige ved den kampagne, der fra de to partiers og deres presses side har været udfoldet i denne sag i den senere tid, har været det, at man har valgt den ganske bestemte taktik at opstille nogle selvkonstruerede vejrmøller, hvorefter man med fældet lanse er gået til en drabelig kamp mod disse vejrmøller, og man er herunder kommet ud i påstande, som intet har med virkeligheden at gøre.

I forhandlingerne i går udtalte begge de ærede medlemmer, at den udstedte forholdsordre var for vidtgående, og det ærede medlem hr. Aksel Larsen udstødte med sin velkendte omsorg for Danmarks riges grundlov et hjertesuk over, at man også ved forholdsordren havde antastet selve grundloven.

Jeg vil gerne først gøre et par bemærkninger om den anke, der går ud på, at forholdsordren skulle være for vidtgående. Jeg vil gerne gøre den grundbetragtning gældende, at en bedømmelse heraf virkelig må hvile på, hvad formålet med udstedelse af en forholdsordre er.

Ved at følge det ærede medlem hr. Jørgen Jørgensen (Lejre)s udtalelser i de sidste 14 dages tid har jeg fået det ud af det, at der i hvert fald er fire ting, hvorom det ærede medlem og jeg er ganske enige, nemlig for det første, at der naturligvis må udstedes en forholdsordre, så både forsvarets personel og befolkningen ved, hvad man skal rette sig efter i en given situation, for det andet, at en forholdsordre skal give udtryk for Danmarks forpligtelser i henhold til bestående internationale aftaler, for det tredje, at et angreb på Danmark skal mødes med alle til rådighed stående midler ufortøvet, og for det fjerde, at et sådant uvarslet angreb skal være signalet til øjeblikkelig og automatisk mobilisering af alle danske forsvarsstyrker. Det er værdifuldt, at vi er enige om disse fire meget vigtige ting.

Det næste skridt er imidlertid at sikre, at den kamp, som man giver ordre til at optage, og som vi er enige om skal optages straks, og den mobilisering, der skal følge umiddelbart efter et angreb, gennemføres så hurtigt og så effektivt som overhovedet muligt. For at nå dette formål må man, ikke mindst

efter de erfaringer, som Danmark for sit vedkommende og forøvrigt også Norge gjorde den 9. april 1940, have ganske utvetydige bestemmelser at gå efter. En forholdsordre er jo i første række en besked til de unge værnepligtige om at møde på de steder, hvor mobilisering foregår, og under de kritiske forhold, som et pludseligt og uvarslet overfald på vort land i starten kan afstedkomme, hvor der f. eks. gennem radioen her i landet eller fra udlandet, gennem flyveblade, gennem løbesedler, gennem urigtig telefonbesked o. s. v. kan udgives falske ordrer i massevis i de lovlige myndigheders navn, må man til 100 pct. sikre sig, at ingen bliver offer for sådanne falske ordrer. Det er det, der siges i den passus af forholdsordren, som er blevet kritiseret så uhyre stærkt. Da et overfald på Danmark i henhold til de indgåede forsvarsaftaler automatisk udløser hele det solidariske atlantiske forsvarssystem, må danske styrker i en situation som den, man her tænker på, tage det første stød, således at der her i landet eller andetsteds kan opstilles og afsendes de styrker, der i henhold til Atlantpagten skal sikre vort lands selvstændighed og søge at slå uvarslede overfald ned. Også af den grund må ordren til modstand og mobilisering være så klar og utvetydig, at ingen fejltagelse er mulig.

Alt dette sikrer den udgivne forholdsordre, og derfor er den hverken for vidtgående eller for snæver, men nøjagtigt passende som hånd til handske.

Jeg vil gerne gentage her, hvad jeg har sagt ved et møde forleden i det udenrigspolitiske nævn, nemlig at der med udstedelsen af denne forholdsordre på forhånd er taget stilling til en situation, som et uvarslet angreb måtte stille os i. Der er een problemstilling, der er ude af betragtning, nemlig den, at Danmark i et sådant tilfælde indleder med at kapitulere.

Man har som sagt også fra de to partiers side talt om statsretlige konsekvenser i forbindelse med forholdsordren, og det ærede medlem hr. Aksel Larsen sagde direkte, som jeg citerede før, at grundloven skulle være antastet. Meningen med disse angreb på forholdsordren fra det synspunkt set må vel formentlig være, at man gennem den udsendte forholdsordre skulle have berøvet de højeste statsmyndigheder deres forfatningsmæssige ret og på forhånd have sat dem ud af spillet under et angreb på Danmark. Det er forholdsordrens ord om de falske ordrer, man udnytter i så henseende. Påstanden om, at man har ændret de statsretlige forhold,